

ISSN (Print): 2304-5809
ISSN (Online): 2313-2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 11 (38) листопад, 2016 р.

Члени редакційної колегії журналу:

Arkadiusz Adamczyk – professor, dr hab. in humanities (Poland)
Janusz Wielki – professor, dr hab. in economics, engineer (Poland)
Inessa Sytnik – professor, dr hab. in economics (Poland)
Базалій Валерій Васильович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Балашова Галина Станіславівна – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глуценко Олеся Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Гриценко Дмитро Сергійович – кандидат технічних наук (Україна)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Україна)
Змерзлий Борис Володимирович – доктор історичних наук (Україна)
Іртищева Інна Олександрівна – доктор економічних наук (Україна)
Коковіхін Сергій Васильович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Лавриненко Юрій Олександрович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Лебедева Надія Анатоліївна – доктор філософії в галузі культурології (Україна)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Морозенко Дмитро Володимирович – доктор ветеринарних наук (Україна)
Наумкіна Світлана Михайлівна – доктор політичних наук (Україна)
Нетюхайло Лілія Григорівна – доктор медичних наук (Україна)
Пекліна Галина Петрівна – доктор медичних наук (Україна)
Писаренко Павло Володимирович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Романенкова Юлія Вікторівна – доктор мистецтвознавства (Україна)
Севостьянова Наталія Іларіонівна – кандидат юридичних наук (Україна)
Стратонов Василь Миколайович – доктор юридичних наук (Україна)
Шаванов Сергій Валентинович – кандидат психологічних наук (Україна)
Шайко-Шайковський Олександр Геннадійович – доктор технічних наук (Україна)
Шапошников Костянтин Сергійович – доктор економічних наук (Україна)
Шапошнікова Ірина Василівна – доктор соціологічних наук (Україна)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Шпель Юрій Олександрович – доктор філологічних наук (Україна)
Шерман Михайло Ісаакович – доктор педагогічних наук (Україна)
Шипота Галина Євгенівна – кандидат педагогічних наук (Україна)
Яковлев Денис Вікторович – доктор політичних наук (Україна)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Повний бібліографічний опис всіх статей журналу представлено у:
Національній бібліотеці України імені В.В. Вернадського,
Науковій електронній бібліотеці ELibrary.ru, Polish Scholarly Bibliography

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
РИНЦ, ScholarGoogle, OAJI, CiteFactor, Research Bible, Index Copernicus.
Index Copernicus (IC™ Value): 4.11 (2013)
Index Copernicus (IC™ Value): 5.77 (2014)
Index Copernicus (IC™ Value): 43.69 (2015)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 18987-7777Р від 05.06.2012 р.,
видане Державною реєстраційною службою України.

Обкладинка журналу присвячена Всесвітньому дню привітань, який відзначається щорічно. Саме 21 листопада 1973 року два брати-американці Майкл і Браїен Маккомак відправили листи з добрими вітаннями у всі кінці світу. Ці дії були необхідні як знак протесту проти посилення міжнародної напруженості. Вони нікому не нав'язували своїх ідей, а тільки просили адресата привітати ще кого-небудь. Ця ідея була підтримана у понад 180 країнах. І хоча у кожного народу є свої, історично сформовані, звичайні вітати один одного, але міжнаціональний етикет, по суті, однаковий – при зустрічі люди бажать один одному добра та здоров'я, благополуччя та успіхів у справах. Головна мета свята – звернути увагу широкої громадськості на важливість особистого спілкування для збереження миру. Адже тільки за допомогою доброго спілкування можна вирішити практично будь-які конфлікти.

Відповідальність за зміст, добір та викладення фактів у статтях несуть автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. Матеріали публікуються в авторській редакції. Передрукування матеріалів, опублікованих в журналі, дозволено тільки зі згоди автора та редакції журналу.

ЗМІСТ**ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ**

Бончук Н.В. Психологічні аспекти толерантності старших підлітків.....	361
Вовченко О.А. Психолого-педагогічний вплив корекційно-розвиткових занять на становлення та формування життєвих компетентностей дітей з порушеннями слуху	367
Ларін Д.І. Методологічна криза кінця XIX століття та її значення у становленні нової психологічної парадигми.....	371
Лобода А.В. Досвід прийняття і творення підлітками добрих учинків	375
Моїсєєнко К.О. Аналіз ціннісних аспектів розвитку особистісно-професійного потенціалу під час навчання у ВНЗ.....	378
Пелюстка М.И. Психосоматическая методика «Замок».....	382
Ралко А.І. Пілотажне дослідження ключових якостей аудитора.....	386
Сердюк Н.І. Особливості впровадження соціально-психологічного тренінгу «вчимося бути привабливими».....	390
Ставицький О.О., Сищук А.С. Професійне самовизначення інвалідизованої особи.....	394
Федан О.В. Теоретичний аспект поняття «автентичність» у філософських та психологічних науках.....	397
Яновська Т.А. Особливості становлення ідентичності у підлітковому віці.....	401

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Барсук С.А. Навчання діалогічного мовлення курсантів – майбутніх судноводіїв через взаємодію в професійно-орієнтованих ситуаціях.....	405
Бірецька Л.С. Особливості формування англомовної лексичної компетентності майбутніх лікарів у професійно орієнтованому читанні.....	410
Бісмак О.В. Система професійної підготовки фізичних терапевтів в Ізраїлі.....	415

Вайнтрауб М.А. Педагогічні умови впровадження проектних технологій у вищих навчальних закладах на прикладі викладання курсу «Методи технічної творчості»	419
Візір В.А., Буряк В.В., Заїка І.В. Сучасний стан підготовки лікаря-кардіолога: проблеми та перспективи.....	423
Дика Н.М., Огарь Ю.В. Реалізація когнітивно-комунікативного підходу до навчання синтаксису в профільній школі: від думки до тексту.....	426
Єрмаков С.В., Семенишена Р.В. Методи та прийоми організації ефективного засвоєння навчального матеріалу в процесі викладання лекцій.....	432
Іванюк Г.І., Антипін Є.Б. Адаптація ідей наступності трудового виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку у педагогічній думці та практиці радянської доби (1919-1928).....	436
Іванюк Г.І., Чеснова М.Є. Педагогічні ситуації як засіб патріотичного виховання учнів початкової школи.....	441
Кравченко В.М. Мультимедійні технології в контексті модернізації професійної підготовки викладачів вищої школи.....	446
Лебідь О.В. Стратегічне планування в контексті стратегічного управління загальноосвітнім навчальним закладом.....	450
Мельник Н.І. Концепція дослідження професійної підготовки дошкільних педагогів у країнах Західної Європи: стратегічний аспект.....	454
Мельник О.С. Підготовка фахівців комп'ютерних спеціальностей з урахуванням євроінтеграційних процесів.....	460
Ніколенко А.М. Стан соціальної довіри у молодіжному середовищі загальноосвітнього навчального закладу.....	465
Овчаренко В.Ю. Робочий зошит як компонент навчально-методичного комплексу вивчення хімічних дисциплін.....	470
Осадча Н.В. Експериментальна перевірка ефективності методики формування у старшокласників лінгвосоціокультурної компетентності в англомовному читанні на уроках країнознавства.....	475

Преснер Р.Б. Моделі іншомовної підготовки дорослих.....	482	Сусловець С.О. Застосування інтерактивних методів навчання говоріння при викладанні професійно спрямованої англійської мови студентам-медикам.....	512
Рожков Ю.Г. Концепція формування фахової компетентності у студентів аграрних ВНЗ.....	486	Трофаїла Н.Д. Етапи професійної підготовки майбутніх вихователів у процесі емоційного розвитку дітей дошкільного віку.....	517
Рудницька-Юрійчук І.Р. Теоретичні засади організації педагогічного процесу в дошкільних установах зарубіжних українців у США та Канаді.....	490	Фінчук Г.В., Палій В.П. Психолого-педагогічні особливості проблеми сімейного виховання в зарубіжжі.....	521
Рябокоть А.В., Пліско В.І. Ефективність використання тренінгових методів навчання під час вивчення дисципліни «основи здоров'я».....	493	Хмелевська А.П., Таран О.Б. Люблю людей, які навчають!.....	525
Самохвал О.О. Теоретичні основи змісту професійної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі у ВНЗ України.....	497	Шевченко М.Ю., Удич В.С. Особливості організації індивідуальної роботи з іноземної мови для здобувачів вищої освіти педагогічних ВНЗ.....	529
Синишин А.О. Вплив державної освітньої політики на розвиток художньо-промислової освіти Галичини (друга половина XIX – початок XX століття).....	501	Шиліна А.Г. Використання ресурсів мережі Інтернет у рамках інтерактивного навчання на заняттях з англійської мови у немовних ВНЗ	532
Сич Р.В. Обґрунтування педагогічних умов формування умінь з особистої безпеки майбутніх офіцерів-прикордонників.....	506	Шундель Т.А. Развитие письменной иноязычной компетенции студентов неязыковых специальностей при помощи переводческой деятельности.....	536

CONTENTS

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

Bonchuk N.V. The psychological aspects of the older teenagers' tolerance.....	361
Vovchenko O.A. Psycho-pedagogical influence correctional and developmental studies on the development and formation of vital competencies of children with hearing impairment.....	367
Larin D.I. Methodological crisis of the late XIX century and its importance in establishing a new psychological paradigm.....	371
Loboda A.V. Experience making and creation of good teenagers.....	375
Moisieienko K.A. Analysis of the value aspects of development of personal and professional potential during time in college.....	378
Pelyustka M.I. Psychosomatic method «Castle».....	382
Ralko A.I. Pilot research of main qualities of auditor.....	386
Serdyuk N.I. Features of introduction of social-psychological training «Learning to be an attractive».....	390
Stavitskyi O.A., Syschuk L.S. Professional self-determination disabled.....	394
Fedan E.V. Theoretical aspects concept «authenticity» in the philosophical and psychological sciences.....	397
Yanovskaya T.A. Peculiarities of formation of identity in adolescence.....	401

PEDAGOGICAL SCIENCES

Barsuk S.L. Teaching English to future navigators through interaction while simulating professional activities.....	405
Biretska L.S. Peculiarities of forming foreign language competence in future doctors in professionally oriented reading.....	410
Bismak O.V. The training system of physical therapists in Israel.....	415
Weintraub M.A. Pedagogical conditions of project technology in higher education for example teaching the course «Methods of technical creativity»	419

Vizir V.A., Buriak V.V., Zaika I.V. Current status of cardiologist training: problems and perspectives.....	423
Dyka N.M., Ohar Y.V. Implementation of cognitive and communicative approach to the study of syntax in profile school: from thoughts to the text.....	426
Ermakov S.V., Semenishena R.V. Methods and receptions of effective mastering of a teaching material during lectures.....	432
Ivaniuk H.I., Antypin Ye.B. Adapting ideas of continuity in labor education of preschool and primary school age children in educational thought and practice of the Soviet era (1919-1928).....	436
Ivaniuk H.I., Chesnova M.Y. Pedagogical situation as agent patriotic education of primary school pupils.....	441
Kravchenko V.N. The multimedia technologies in the context of modernization of professional training of teachers in higher education.....	446
Lebed O.V. Strategic planning in the context of strategic management of general educational institution.....	450
Melnyk N.I. Conception of the preschool teachers training in Western Europe investigation: aspect of strategy.....	454
Melnyk O.S. Training specialists with computer specialty European integration process.....	460
Nikolenko L.N. State of social confidence among young people in general education institution.....	465
Ovcharenko V.Yu. Workbook as a component of educational complex study chemical disciplines.....	470
Osadcha N.V. Experimental verification of the methodology of forming socio-cultural competence to high school students while teaching them reading at the lessons of culture study.....	475
Presner R.B. The model of foreign language teaching of adults.....	482
Rozhkov Yu.G. Conception of development of professional competence in students of agricultural universities.....	486

Rudnytska-Yuriychuk I.R. Theoretical basis of educational process in preschool of foreign Ukrainians in the USA and Canada.....490	Trofaïla N.D. The stages of professional training of preschool teachers to work with preschool children in the emotional development..... 517
Riabokon L.V., Plisko V.I. Efficiency training methods in the study of discipline «health basics».....493	Finchuk H.V., Paliï V.P. Psychological and pedagogical peculiarities of the problem of family education abroad..... 521
Samohval O.O. Theoretical basis of vocational training of future specialists in tourism in higher education institutions of Ukraine.....497	Khmelevska L.P., Taran O.B. I like people who teach!.....525
Synyshyn L.O. Effect of state educational policy on development of art and industrial education of Galicia (second half of the XIX – early XX century).....501	Shevchenko M.Yu., Udych V.S. The peculiarities of the organization of the foreign languages self study work of students of higher educational pedagogical establishments 529
Sych R.V. Background pedagogical conditions of formation personal security skills of future officers, border guards..... 506	Shylina A.G. Use of internet resources in the process of interactive education while teaching English in non-linguistic higher educational establishments..... 532
Suslovets S.O. Application of interactive teaching speaking within the course «English for special purposes» to medical students.....512	Shundel T.A. The development of writing foreign competence of the students of nonlanguage specialties with the help of translation..... 536

УДК 373.3: [37.013+172.15]

ПЕДАГОГІЧНІ СИТУАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Іванюк Г.І., Чеснова М.Є.

Київський університет імені Бориса Грінченка

У статті висвітлено результати теоретичного аналізу та практики педагогічних ситуацій, як ефективного засобу патріотичного виховання учнів початкової школи. Розкрито актуальність виховання патріотизму учнів в освітньому процесі початкової школи. Подано авторський підхід до уточнення сутності мети та поняттєвого апарату дослідження. Схарактеризовано досвід упровадження педагогічних ситуацій у практику початкової школи. Розкрито методичні аспекти патріотичного виховання учнів початкової школи засобом педагогічних ситуацій.

Ключові слова: патріот, патріотизм, патріотичне виховання, педагогічні ситуації, учні початкової школи, класифікація педагогічних ситуацій.

Постановка проблеми. Актуальність патріотичного виховання учнів початкової школи зумовлюється процесом формування в Україні громадського суспільства, становленням єдиної нації з одного боку й, розвитком демократичних умов міжкультурної взаємодії в соціумі з іншого. Суперечливі процеси цивілізаційних викликів загострюють проблему готовності дітей і молоді до самостійного вибору, адаптації до культурних, соціально-економічних змін, усвідомлення власної причетності до подій і явищ, як носіїв і спадкоємців цінностей, що є важливі для становлення особистого і суспільного простору.

Пройдуть часи і школа поставить перед собою нові завдання але, сьогодні актуальною є проблема виховання патріота України, який знає, пам'ятає свій рід, мову материнську, цінує минуле і буде гідно творити майбутнє. На сучасному етапі становлення української державності ця проблема набуває особливого значення. З огляду на соціальний, історичний досвід України, вона є складовою національної безпеки.

Молодший шкільний вік є сенситивний до сприймання, та засвоєння тих цінностей, що ґрунтуються на духовно-емоційному сприйнятті. Як засвідчують результати вивчення стану патріотичного виховання в сучасній школі часто відсутня система взаємодії вчителя і учня з означеної вище проблеми. Попри усвідомлення педагогами значущості національного виховання, вчитель часто-густо стикається з відсутністю належних методик щодо реалізації мети, завдань.

Означена проблема є предметом широкого суспільного дискурсу. На державному рівні її актуалізовано у широкому сенсі щодо виховання дітей і молоді. Патріотизм особистості (учня) розглядаємо у контексті розвитку духовності нації. Ми розділяємо ідеї авторів Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді (2015), щодо актуальності перегляду суспільної мети та завдань виховання патріотів уже в дитячому віці [7].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема патріотичного виховання дітей не нова. У різні роки її по-різному висвітлювали Г. Ващенко, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський та інші прогресивні українські педагоги різних років. Однак зауважимо, що мета, завдання, засоби патріотичного виховання є соціально

обумовленими, а тому зміна пріоритетів розвитку суспільства зумовлює їх удосконалення.

Після проголошення Україною Декларації про Державний суверенітет (1991) актуалізовано розбудову системи освіти в Україні на особистісно орієнтованій парадигмі, а отже виховання набуває особистісних смислів. Тому значний інтерес становлять праці, що розкривають проблему у вимірі сьогодення.

Патріотичне виховання є предметом досліджень сучасних учених і науковців (М. Барішевський, І. Бех, Л. Вербицька, О. Вишневецький, О. Захаренко, Г. Іванюк, М. Качур, Б. Кобзар, П. Кононенко, О. Кононко, В. Кузь, М. Левківський, І. Матюша, Ю. Руденко, О. Сухомлинська, Д. Чижевський, К. Чорна та ін.).

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Варто зауважити, що для успішного виховного процесу, насамперед, варто уточнити сутність мети та завдання патріотичного виховання. Серед розмаїття завдань виокремити ті, що зумовлюють розвиток дитини і здатність усвідомлювати себе як члена сім'ї, дитячого колективу – учня, жителя міста чи села; виховувати у дитини любов до рідного дому, школи, вулиці, своєї країни, її природи, рідної мови, побуту, звичаїв, традицій тощо. Згодом виховувати усвідомлений патріотизм, який об'єднує любов до свого народу, нації, Батьківщини, з почуттям поваги до інших культур народів. Формування шанобливого ставлення до народних звичаїв та традицій різних народів, поваги до видатних вітчизняних діячів і готовності виконання громадських та обов'язків є завданням як сім'ї так і школи.

Молодший шкільний вік є сенситивним. Тому саме учень початкової школи (6-12 років) сприймає і засвоює сутнісні поняття, факти, явища як на емоційному, так і на інтелектуальному й дієвому рівнях. У практиці початкової школи мають місце суперечливі тенденції. По-перше поширено є захопленість педагогів розповідями про героїчне минуле й сьогодення без залучення учнів до діяльності. По-друге, зустрічаються непоодинокі випадки розгубленості частини вчителів і неготовність приймати виклики сьогодення у професійному вимірі. Прикро, що окремі вчителі та батьки під впливом соціально-економічних, політичних, ментальних викликів намагаються прививати учням антипатріотичні позиції, що

може вести до несприйняття держави та державності в Україні загалом.

Мета статті. Метою статті є розкриття основних аспектів теоретичного аналізу та практики педагогічних ситуацій, як ефективного засобу патріотичного виховання учнів початкової школи.

Виклад основного матеріалу. Ми свідомі того, що в різні історико-педагогічні періоди по-різному тлумачено мету, завдання, зміст, форми та методи патріотичного виховання. Суголосно сьогодні є думка С. Русової про те, що з часом життя вимагає інших, нових більш складних завдань виховання, зокрема, порозуміння між народами загальнолюдських цінностей [9, с. 43].

У широкому спектрі педагогічних пошуків, вирізняємо ідеї Г. Ващенко. Відомий учений-психолог (знаний за кордонами України) виступав за відродження української національної ідеї на етнічній і релігійній традиції, а найголовнішим завданням виховання і навчання вважав формування почуття любові до Батьківщини, яка з'єднує весь народ [3, с. 67]. Однак зауважимо, що у добу глобалізації означені ідеї не повністю відповідають вимогам особистості, суспільства.

Яскравою особистістю й педагогом, який намагався поєднати в єдину систему ідейно-політичні та моральні цінності у вихованні людини-громадянина, патріота є В. Сухомлинський. У радянську добу педагог виступав за необхідність виховання таких рис особистості, як громадський обов'язок та громадянська відповідальність [11, с. 293]. Зважаючи на те, що в радянську добу патріотичне виховання здійснювалося на спільній ідейно-політичній канві, варто ретельно відбирати той досвід ученого, що може бути принагідним у сучасній школі, а саме: включення учнів у діяльність.

У руслі означеної проблеми значущими є ідеї відомого українського психолога І. Бєха. Вчений акцентує увагу на необхідності дотримання принципу формування національної свідомості, тобто виховання любові до рідної землі, свого народу, шанобливого ставлення до його культури [1].

Суголосними до наших студій і сучасних реалій виховання є думки К. Чорної. Авторка досліджень із означеної проблеми наголошує на тому, що патріотизм має бути дієвим. Ми погоджуємося з думкою вченої, оскільки особиста діяльність, мотивована переживаннями спроможна перетворювати почуття в конкретні справи і вчинки людини задля процвітання Батьківщини і держави [2, с. 24].

З огляду на предмет наукових пошуків актуальним є авторський підхід до уточнення основних понять із означеної проблеми, засобів виховання особистості описаних Г. І. Іванюк [5; 6; 7]. Ми свідомі того, що патріотичне виховання в системі освіти України може бути ефективним за умови чіткого уточнення виховного ідеалу, мети й завдань, форм і методів, урахування суспільних потреб і світових тенденцій, державних підходів до організації й діяльності навчальних закладів [6].

У сучасних глобалізованих умовах функціонування соціальних спільнот світ довкола наповнений багатомірністю. Тому важливо уточнити сутність базових понять, що уможливило чітке бачення проблеми почуттів загалом.

В тлумачному словнику української мови слово «патріот» означає – той, хто любить свою

батьківщину, відданий своєму народові, готовий для них на жертви й подвиги [4, с. 895]. Сучасний словник з етики дає таке визначення патріотизму: «Патріотизм (грец. patrios – земляк, співвітчизник) – це любов та відданість своїй батьківщині, прагнення своїми діями служити її інтересам, готовність іти на жертви в ім'я інтересів свого народу» [13, с. 594]. Звернувшись до філософського словника за редакцією В.І. Шинкарука, можемо погодитися, що патріотичне виховання – це процес взаємодії вчителя та учня, змістом якого є любов до Вітчизни, відданість, гордість за її минуле й сучасне прагнення захищати інтереси Батьківщини [14, с. 712].

За результатами педагогічних пошуків, ми опираємося на узагальнене визначення мети патріотичного виховання (автор Г. Іванюк). Метою патріотичного виховання варто вважати розвиток духовно багаті особистості на основі пізнання та осмислення культурної спадщини й здобутків інших народів, залучення дітей до засвоєння загальнолюдських ідеалів, готовності захищати родину, батьківщину [5, с. 28-29]. Щодо новизни узагальнень, звичайно можна дискутувати, однак ми відводимо пріоритетне явище особистості, як суб'єкту виховання. Педагогічно доцільна діяльність учителя та учня ґрунтується на людських морально-духовних цінностях, що пройшли випробування епох.

Ми виносимо свої судження на тому, що метою виховання (освіти) в широкому сенсі учнів є підготовка особистості до життя, реалізації особистих і суспільних сенсів. Оскільки реалізація мети може здійснюватися за умови включення особистості у діяльність то значне місце відводимо методу педагогічних ситуацій як засобу патріотичного виховання учнів початкової школи. Як засвідчує власний педагогічний досвід авторів статті, цей метод ефективний щодо досягнення мети патріотичного виховання.

Для того щоб детально розібратися у цьому методі необхідно з'ясувати що означає «педагогічна ситуація». Для більш чіткого та простого роз'яснення цього терміну звернемось до матеріалу, що викладено в «Практичній педагогіці виховання» (за ред. М. Красовицького, упорядник Г. Іванюк) [7, с. 57].

На думку авторів цієї праці, педагогічна ситуація – це певний збіг обставин у процесі взаємовідносин, практичної діяльності учнів і вчителів, їх взаємодії з оточуючим середовищем, який вимагає відповідних рішень і дій на основі власного морального вибору. Значущість методу педагогічних ситуацій (відносимо до групи методів діяльності) полягає в створенні простору для творчості педагога, оригінальних педагогічних рішень, які насамперед є системними.

У своїх наукових пошуках ми опираємося на авторську класифікацію педагогічних ситуацій, що на наш погляд достатньо відображає предмет патріотичного виховання учнів [7, с. 68]. Педагогічні ситуації у руслі патріотичного виховання ми розглядаємо з трьох позицій:

- за ступенем наближення до реального життя;
- за характером виникнення;
- за характером виховного впливу.

Розглянемо подані вище педагогічні ситуації в руслі педагогічного процесу в початковій школі.

Ситуації за ступенем наближення до реального життя: реальні ситуації, які виникають в повсякденному житті учня, шкільного і класного колективу. Готовність учителя початкової школи до реалізації таких ситуацій із виховною метою виявляється й насамперед у знанні дитини, її інтересів, уподобань і проблем. По-друге, вмінні використати будь-яку ситуацію з виховною метою.

Для прикладу наводимо педагогічну ситуацію з власного досвіду вчителя початкової школи М. Чеснової. Якоюсь в школі вчителька мала змогу спостерігати за учнем який на всі шкільні заходи, спрямовані на підтримку бійців АТО реагував із загостреним почуттям внутрішнього болю. Він міг вибігати з класу в коридор, не пояснивши причини своєї поведінки або і зовсім розплакатися. Як з'ясувалося, все це відбувалося тому, що його батько військовий і хлопчик боляче сприймав все, що навіювало спогади про батька. Вчителька мудро вирішила цю ситуацію. Вона розповіла учням, який у Гліба мужній тато, адже він є бійцем своєї країни, захисником українського народу. Після такої розмови однокласники почали гордитися не лише його татом, а й самим хлопчиком. У них з'явилося бажання наслідувати патріотично налаштованих батьків воїнів і допомагати їм.

Засобом, описаної вище педагогічної ситуації, вчителька виховувала в учнів почуття вдячності, співпереживання, наслідування позитивних вчинків, що є вкрай важливим у формуванні патріотизму, як якості особистості та результату патріотичного виховання.

Ситуації-імітації – це спеціально розроблені розповіді, в яких віддзеркалюються окремі проблеми, що виникають в житті учнів або можуть коли-небудь можуть виникнути. Обговорення таких фактів і пошук оптимальних рішень тих чи інших ситуацій, виступає важливим засобом виховання учнів. Спеціально розроблені вчителем тематичні розповіді можуть застосовуватись під час виховних годин, тематичних розповідей під час уроків і в позакласній діяльності.

Для прикладу подаємо невеличкий фрагмент уроку (етап вивчення нового матеріалу) з природознавства у 2 класі з теми «Україна моя Батьківщина».

Вчитель: Засперечались одного разу діти, яка стежка найкраща?

- Діти: 1. – До магазину, – там є цукерки.
2. – Ні, до школи, – там є діти.
3. – Ні, до річки, – там можна купатись.
4. – Ні, в садок, – там повно яблук та груш.
5. – Ні, на вулицю, – там можна погратись.

Але тут увійшла мама. Діти запитали її: «Яка стежина найкраща?»

Мати: – Додому, діти! До рідного дому!

Вчитель: – Дійсно, дорога додому є найкращою, тому що вас там завжди очікують ваші рідні: мама, тато, бабуся, дідусь, брати, сестри. А якщо об'єднати разом усі родини, всіх людей, які живуть в Україні, то як тоді ми їх назвемо? (народ).

Вчитель: Так, народ України, український народ. Ми всі одна сім'я, а в сім'ї всі поважають одне одного, допомагають.

Вчитель: Давайте спробуємо доповнити слова вірша М. Познанської. Для цього ви маєте, вставити останнє слово:

Ми дуже любимо весь наш край,
І любимо У_____ (Україну),
Її лани, зелений гай,
В саду ясну _____ (каліну).
Там соловейко навесні
Співає між _____ (гілками),
Та й ми співаємо _____ (пісні)
Змагається він з нами!

М. Познанська

Вчитель: Діти, чи є десь на землі такий чарівний край, де тихі весняні ночі плывуть на крилах солов'їних пісень, де вранці на замріяній річці джерельною водою умивається біле латаття, де навесні і влітку під шатами крилатих дерев яскраві килим різнотрав'я і квітів?

Діти: Є, це наш рідний край – Київщина!

Вчителька на своєму уроці використала інсценізацію та запросила дійову особу, а саме Маму, яка підвищила інтерес учнів до уроку. Вони дізнались і запам'ятали яка стежинка найкраща. Діти засвоїли поняття «народ». Урок був насичений цікавими завданнями. Так, вчителька на уроці виховувала патріотичні почуття.

Ситуації за характером виникнення:

Спеціально заплановані ситуації – це реальні ситуації із шкільного життя, проте задумані педагогами для розв'язання окремих виховних завдань. До цього типу ситуацій можна віднести позакласні заходи:

Спільні родинні свята, наприклад «Тепло сімейного вогнища», «Родина, як зірка єдина», на яких можна виховати єдність сім'ї, повагу до старших, чемне ставлення до батьків, пошану до народних традицій, звичаїв; виховувати старанність, ініціативність, творчу активність, почуття відповідальності та інше. На родинних заходах патріотизм виховується не лише в учнів, а й у їхніх батьків, що значно підвищує ефективність виховної роботи.

Краєзнавчо-пошукова робота – збір матеріалів про життя відомих людей та творчий шлях письменників, діячів історії та культури України, етнографічно-фольклорні експедиції тощо. Наприклад, учні збирають матеріал про героїв сучасності. Під час такої роботи у дітей формуються організаційно-пошукові здібності, формуються якості патріотизму, з'являється інтерес до вивчення історії рідного краю, любов до рідної мови, повага до благородних вчинків.

Благодійні акції солдатам української армії та учасникам АТО – «Аптечка для воїна АТО», «Діти – воїнам АТО», «Подарунок солдату» та інші. Малюнки та поробки дітей часто стають для них своєрідними оберегами.

Спонтанні ситуації, точніше, ситуації, які не передбачені педагогом, і які стихійно виникають у динаміці шкільного життя. Важливим є вміння вчителя використати такі ситуації з виховною метою. Наприклад, ситуація зі шкільного життя: під час прогулянки вчителька помітила, що хлопці пошкоджують рослини на шкільному подвір'ї. Педагог не робила зауваження, а пояснила, що рослина теж жива і вона, як людина є часткою природного світу, який не можна порушувати. Обговорення цієї ситуації дало учням зрозуміти сутність єдності людини та природи. У цій ситуації ми виховуємо бережливе ставлення до природи,

до її багатств, любові до навколишнього світу й готовності його захищати і відтворювати.

Ситуація-експромт. Це також незапланована вчителем ситуація. Яна створюється у виключно динамічних умовах як реакція педагога на вчинки учнів. Таких ситуацій може бути безліч, ми подаємо одну: «В класі, де я працювала дуже гарно відзначали дні народження учнів. Діти прикрасили клас, підготували красиві поздоровлення для іменинників, читали вірші. Дівчаток відпустили раніше, а хлопчики пообіцяли прибрати кімнату. Провівши дівчаток до виходу, я повернулась і побачила в класі двох учнів, які голосно сперечались між собою, кому почати прибирання. Я відчула таку образу, що ледь утрималась від сліз. Спокійно сказала хлопчикам: « Можете йти, я сама приберу клас». Сіла за стіл перевіряти зошити, щоб заспокоїтися. Не знаю звідки, яким чином, однак через деякий час з'явилися всі хлопці. Вони тихо та швидко навели повний порядок у класі. Відтоді мені ніколи не доводилось нагадувати дітям про прибирання» [7].

Ситуація з прибиранням спрямована на формування таких якостей як людяність, совісність, чуйність, милосердність, повага до людей старшого віку, і особливо до жінки. Без таких рис характеру не можна сформулювати патріотизм.

Рольова гра: інсценування учнями певної ситуації, заданої вчителем або вигаданої учнями, в якій вільно імпровізують окремі життєві ролі і вчать робити власний вибір. Іноді вважають, що цей метод дуже простий. З цим не можна погодитись. Від вихователя, вчителя вимагається особлива тактовність і точність техніки виконання, адже вчитель має запланувати не лише ігрову ідею й завдання але вміння допомогти учням зрозуміти зміст гри, осмислити свою роль. Тому, насамперед, учитель творить ситуацію вибору, що зумовлює усвідомлену діяльність кожного учня й формує відповідальність. Функція вчителя полягає в педагогічно доцільній підтримці діяльності учні, корекції недоречних дій і вчинків.

Ситуації за характером виховного впливу:

Ситуація вибору. У цьому випадку мова йде про спеціально створені або спонтанні ситуації в яких учень може вільно обрати одну з багатьох можливих дій або взагалі не прийняти ніякого рішення, оскільки ніхто його не зобов'язує. Завдання вчителя полягає в тому, щоб стимулювати учнів до діяльності.

Наприклад, в багатьох школах проводиться багато добродійних акцій, спрямованих на допомогу українській армії. Під добродійною акцією розуміється «вибір» – допомагати чи ні. Ніхто не примушує батьків чи учнів приймати в них участь. Вибір залежить від самої людини, хоче вона допомогти чи ні. Так, батьки приймаючи участь у тих чи інших заходах виховують в дітей почуття свідомості вибору, співчуття, допомоги, людяності, підтримки.

Ситуація, що потребує тривалого вольового зусилля. Залежно від об'єктивних потреб розвитку особистості, від стратегічної мети педагога учень включається в діяльність, роль, ситуацію,

в якій тривалий час він фактично набуває досвіду, відповідальності, організованості, дисциплінованості тощо. До таких ситуацій, можна віднести виконання пошукових завдань, проектів, творчих завдань.

У змісті патріотичного виховання учнів початкової школи значне місце відводимо таким урокам, як українська мова, читання, природознавство, Я і Україна. Перш за все, перед плануванням уроку, учителю необхідно визначитись з метою та метою. Від цього залежить вибір завдань, які будуть спрямовані на виховання патріотизму. Так, наприклад, під час уроків української мови та читання, вчитель дає учням знання про мову, розширює словниковий запас учнів, виробляє вміння правильно писати, говорити, виховує любов до рідної мови, культуру мовлення, розвиває вміння формулювати власну думку, формує високу читацьку і загальну культуру, духовний світ учнів, світоглядні уявлення, загальнолюдські ціннісні орієнтири. Разом з формуванням цих умінь виховується патріотизм, як важлива якість громадянина-патріота. На уроках природознавства в учнів формуються ціннісні орієнтації у різноманітних галузях життя, культурній спадщині України, регіону, сім'ї шляхом оволодіння знаннями про природу, суспільство, що відображають основні властивості та закономірності реального світу, місце в ньому людини, засвоєння соціальних норм, загальнолюдських, загальнокультурних і національних цінностей, традицій народів, що становлять українське суспільство.

Висновки і пропозиції. Можна констатувати, що суспільна, наукова думка все більше зусиль приділяє проблемі патріотичного виховання дітей і молоді. Однак сучасний учитель часто розгублюється тому, що педагогічна теорія відірвана від освітніх практик. Тому вчитель потребує таких засобів навчання, виховання (освіти) особистості, що відповідають як потребам суспільства, так і особистості. Педагогічні ситуації розглядаємо ефективним засобом патріотичного виховання учнів школи. Як свідчить досвід вчителя початкової школи виховання патріотизму досягає бажаних результатів лише тоді, коли воно наскрізно пронизує весь освітній процес, підтримується, закріплюється та поглиблюється в різних видах педагогічних ситуацій, а отже в особистій діяльності учня.

Молодший шкільний вік є важливим у становленні особистості дитини, бо саме тоді закладаються основи ціннісно-особистісного розвитку. Головне завдання вчителя щодо виховання патріотизму – навчитись створювати і використовувати у шкільному житті ситуації, які б давали можливість учням реалізувати й розвивати свої знання та здібності, ціннісні орієнтації в практичній діяльності.

Однак, ми свідомі того, що не лише в школі відбувається становлення особистості. Насамперед, потрібні дослідження проблеми виховання дітей у сім'ї, оскільки цінності дитина засвоює саме там.

Список літератури:

1. Бех І.Д. Законопростір сучасного виховного процесу / І.Д. Бех // Вища освіта України. – 2004. – № 1. – С. 10-13.
2. Бех І.Д. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України / І.Д. Бех, К.І. Чорна. – К. – 2008. – 40 с.
3. Ващенко Г.Г. Вибрані педагогічні твори / Г.Г. Ващенко. – Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1997. – 214 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
5. Іванюк Г.І. Ідеї національно-патріотичного виховання дітей і молоді в умовах трансформації суспільства / Г.І. Іванюк // Українські педагоги про національно-патріотичне виховання: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського [та ін.]; [ред. кол.: Березівська Л.Д. (голова редкол.), Зозуля С.М., Філімонова Т. В.; літ. ред. Редько-Шпак Л.В.; рецензенти Сухомлинська О.В., Коляда Н.М.] – Київ: [ДНПБ України і м. В. О. Сухомлинського], 2016. – С. 8-11.
6. Іванюк Г. Реалізація виховного ідеалу: спрямованість у майбутнє / Г.І. Іванюк // Рідна школа. – 1999. – № 1. – С. 2-15.
7. Практична педагогіка виховання: посібник з теорії та методики виховання / За ред. Красовицького М.Ю. Упоряд. Іванюк Г.І. – К.: – Івано-Франківськ, 2000. – 218 с.
8. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді: Наказ МОН № 641 від 16.06.15 року / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/ – Назва з екрану.
9. Русова С. Вибрані педагогічні твори / С. Русова. – К.: Освіта, 1996. – 304 с.
10. Словник української мови: в 11 т. / [ред. коллег. І. К. Білодід (голова) та ін.]. – К.: Наукова думка, 1970 – 1980. – Т. 4: І–М / [ред. А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, П. П. Доценко]. – К.: Наукова думка, 1973. – 840 с.
11. Сухомлинський О.В. Методика виховання колективу / В.О. Сухомлинський // Вибрані твори у 5-ти томах. – К.: Рад. шк., 1976. – Т. 1. – 670 с.
12. Сухомлинський О.В. Серце віддаю дітям – К.: Рад. школа, 1969. – 246 с.
13. Сучасний словник з етики: Словник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с
14. Філософський словник / За ред. В.І. Шинкарука. – 2. вид. і доп. – К.: голов. ред. УРЕ, 1986. – 800 с.
15. Чорна К. Навчаємо любити Україну / Катерина Чорна // Освіта. – 2011. – 17 серпня. – С. 2-3.

Іванюк А.І., Чеснова М.Е.

Київський університет імені Бориса Грінченка

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ СИТУАЦИИ КАК СРЕДСТВО ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ УЧЕНИКОВ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ

Аннотация

В статье освещены результаты теоретического анализа и практики педагогических ситуаций, как эффективного средства патриотического воспитания учащихся начальной школы. Раскрыты актуальные аспекты воспитания патриотизма учащихся в образовательном процессе начальной школы. Подано авторский подход к уточнению сущности цели и понятийного аппарата исследования. Охарактеризован опыт внедрения педагогических ситуаций в практику начальной школы. Раскрыты методические аспекты патриотического воспитания учащихся начальной школы средством педагогических ситуаций. **Ключевые слова:** патриот, патриотизм, патриотическое воспитание, педагогические ситуации, учащиеся начальной школы, классификация педагогических ситуаций.

Ivaniuk H.I., Chesnova M.Y.

Borys Grinchenko Kyiv University

PEDAGOGICAL SITUATION AS AGENT PATRIOTIC EDUCATION OF PRIMARY SCHOOL PUPILS

Summary

Article highlights the results of theoretical analysis and practice of teaching situations, as an effective means of patriotic education of primary school pupils. Relevant aspects of patriotic education of pupils in the educational process of primary school are revealed. Author's approach in clarifying the nature and purpose of the conceptual ideas of investigation is posted. Author determined the experience of implementation teaching situations in practice of primary school. The features of using teaching situations during the work with primary school students are disclosed.

Keywords: patriot, patriotism, patriotic education, teaching situation, pupils of primary school, classification of teaching situations.

НАШІ АВТОРИ

1. **Антипін Євген Борисович** – аспірант, старший викладач кафедри педагогіки та психології Київського університету імені Бориса Грінченка
2. **Барсук Світлана Леонідівна** – старший викладач кафедри англійської мови в судноводінні Херсонської державної морської академії
3. **Бірецька Лілія Сергіївна** – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри іноземних мов з курсом латинської мови та основ медичної термінології Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова
4. **Бісмак Олена Василівна** – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології Київського університету імені Бориса Грінченка
5. **Бончук Наталія Володимирівна** – практичний психолог Державного професійно-технічного навчального закладу «Міжрегіональний центр ювелірного мистецтва міста Києва», аспірант Київського національного університету імені Тараса Шевченка
6. **Буряк Віктор Валерійович** – кандидат медичних наук, асистент кафедри внутрішніх хвороб № 2 Запорізького державного медичного університету
7. **Вайнтрауб Марк Абрамович** – доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди
8. **Візір Вадим Анатолійович** – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри внутрішніх хвороб № 2 Запорізького державного медичного університету
9. **Вовченко Ольга Анатоліївна** – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії сурдопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України
10. **Дика Наталія Михайлівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри методики мов та літератури Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
11. **Єрмаков Сергій Володимирович** – аспірант, асистент кафедри фізико-математичних та загальнотехнічних дисциплін Подільського державного аграрно-технічного університету
12. **Заїка Ігор Вітольдович** – кандидат медичних наук, асистент кафедри внутрішніх хвороб № 2 Запорізького державного медичного університету
13. **Іванюк Ганна Іванівна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології Київського університету імені Бориса Грінченка
14. **Кравченко Володимир Миколайович** – доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету
15. **Ларін Дмитро Ігорович** – аспірант кафедри загальної психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка
16. **Лебідь Ольга Валеріївна** – докторант кафедри педагогіки та психології Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля
17. **Лобода Анастасія Вікторівна** – студент Інституту фізики, математики, економіки та інноваційних технологій Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
18. **Мельник Наталія Іванівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
19. **Мельник Олексій Сергійович** – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти та технологій за профілями Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
20. **Моїсєнко Каріна Олександрівна** – аспірант кафедри соціальної і прикладної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
21. **Ніколенко Людмила Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та корекційної освіти Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара
22. **Овчаренко Віталій Юрійович** – асистент Національного медичного університету імені О.О. Богомольця
23. **Огарь Юлія Віталіївна** – аспірант кафедри української мови Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка
24. **Осадча Надія Василівна** – аспірант Київського національного лінгвістичного університету
25. **Палій Василій Павлович** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри романо-германської філології Рівненського державного гуманітарного університету
26. **Пелюстка Марина Іванівна** – здобувач Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
27. **Пліско Валерій Іванович** – доктор педагогічних наук, професор Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка
28. **Преснер Руслана Борисівна** – асистент кафедри іноземних мов Національного лісотехнічного університету України

29. **Ралко Альбіна Ігорівна** – аспірант кафедри психології Київського національного торговельно-економічного університету
30. **Рожков Юрій Григорович** – асистент кафедри романо-германських мов і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України
31. **Рудницька-Юрійчук Ірина Романівна** – асистент кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
32. **Рябоконт Лоліта Володимирівна** – аспірант Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка
33. **Семенішена Руслана Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, асистент кафедри фізико-математичних та загальнотехнічних дисциплін Подільського державного аграрно-технічного університету
34. **Сердюк Наталія Іванівна** – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології Бердянського державного педагогічного університету
35. **Синишин Лілія Орестівна** – викладач кафедри декоративно-прикладного мистецтва та етнодизайну Інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
36. **Сич Руслан Вадимович** – старший викладач кафедри особистої безпеки Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького
37. **Сицук Людмила Сергіївна** – студент Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука
38. **Ставицький Олег Олексійович** – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедрою біології Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука
39. **Суловець Світлана Олександрівна** – викладач кафедри іноземних мов Національного медичного університету імені О.О. Богомольця
40. **Таран Ольга Борисівна** – викладач-методист, заступник директора з навчальної роботи Коледжу Київського національного університету технологій та дизайну
41. **Трофаїла Наталія Дмитрівна** – аспірант кафедри психолого-педагогічної, превентивної та інклюзивної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
42. **Удич Валерія Сергіївна** – студентка Донбаського державного педагогічного університету
43. **Федан Олена Вікторівна** – молодший науковий співробітник лабораторії методології і теорії психології Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України
44. **Фінчук Галина Віталіївна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри романо-германської філології Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука
45. **Хмелевська Любов Петрівна** – директор Коледжу Київського національного університету технологій та дизайну, кандидат економічних наук, професор кафедри менеджменту Київського національного університету технологій та дизайну
46. **Чеснова Марина Євгеніївна** – студент Київського університету імені Бориса Грінченка
47. **Шевченко Марина Юріївна** – кандидат філософських наук, доцент кафедри іноземних мов Донбаського державного педагогічного університету
48. **Шиліна Альона Геннадіївна** – асистент кафедри іноземних мов Української інженерно-педагогічної академії
49. **Шундель Тетяна Олександрівна** – викладач кафедри філософії, соціально-гуманітарних дисциплін, іноземних мов, української та латинської мови Донецького національного медичного університету імені Максима Горького
50. **Яновська Тамара Анатоліївна** – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

НОТАТКИ

Науковий журнал
«Молодий вчений»

№ 11 (38) листопад, 2016 р.

Щомісячне видання

Коректор: В. Бабич
Дизайн: Г. Кривогуз
Комп'ютерна верстка: Н. Ковальчук

Контактна інформація редакції журналу.
Поштова адреса: 73005 Україна, м. Херсон,
а/с 20, Редакція журналу «Молодий вчений»
тел.: +38 (0552) 399 530
info@molodyvcheny.in.ua
www.molodyvcheny.in.ua

Підписано до друку 29.11.2016 р.
Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Цифровий друк.
Ум.-друк. арк. 20,23. Тираж 100 прим.
Зам. 1116-47.

ТОВ «Видавничий дім «Гельветика»
73034, Україна, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4392 від 20.08.2012 р.